

Neydim, nasıl, ne oldum?

Mehmet Akşit

Uçağın lastikleri Dalaman hava alanının pistine değer değmez ortalığı sevinçli bir telaş alıyor. Uçaktakilerin bir bölümü şimdiden şortlarını ve terliklerini giymişler, denize atlamak için sabırsızlanıyorlar. Tatlı tatlı esen Akdeniz rüzgârı ve gözlerimizi kamaştıran güneş bizi sanki Türkiye'ye ilk defa geliyormuşçasına şaşırtıyor. Acaba ne kadar bekleyeceğiz derken bizi Fethiye'deki tatil köyüne götürecek olan minibüsü görünce çocuklar gibi seviniyoruz. Minibüste bizden başka iki çocuklu bir Hollandalı aile var. Onları 65 yaşlarında şık giyinmiş bir beyefendi karşılıyor. Güzel bir tatil geçirme hayali ile yola koyuluyoruz.

Karşılama gelen beyin Türkçe, Hollandaca ve İngilizceyi aynı titizlikle konuşması beni şaşırtıyor. İstanbul efendisi mi, Hollanda milletvekili mi, İngiliz centilmeni mi karar vermek zor. Sorularım üzerine beyefendi hayat öyküsünü anlatmaya başlıyor: "Bendeniz orta Anadolu'nun çok fakir bir köyünde büyümüşüm. Af buyurunuz, ayağымda doğru dürüst bir çarık bile yoktu. Ne kadar acı ki okuma ve yazmaya vakıf değildim. Sonra kısmetmiş, Hollanda'ya yolumuz düştü. Teveccüh gösterdiler, beni bir fabrikaya işçi olarak aldılar. Kısa bir süre sonra, inanınız beyefendi, Türkiye'ye geri gönderilme korkusu bendenizi sardı. Hollandacayı öğrenmek arzusu ile yanıp tutuşuyoruz, ancak okuma yazma bilmeyen bir kişi için takdir edersiniz bu gerçekleştirilmesi çok zor bir iştir. Üstelik o zamanlar Hollandaca-Türkçe sözlük bile daha yayınlanmamıştı. Sonunda düşündük, taşındık, önce İngilizce öğrenmenin en uygun bir yol olacağına karar verdik. Malumunuz, İngilizceyi öğrenmek için yararlanacak bol miktarda ders malzemesi mevcuttur. Böylece okuma yazmayı İngilizce dilinde öğrenmek bahtiyarlığına eriştik. Sonra Türkçe okuma yazmayı ve en sonunda da Hollandacayı öğrenebildik". Ben

şaşkın bir şekilde, "sonra ne yaptınız?" diye sorunca beyefendi: "Sonra çok büyük bir şirkette, sayın direktörün şoförü olmamız uygun görüldü. Böylece, işimiz gereği birçok tanınmış yerli ve yabancı kişiyi taşımak ve rehberliğini yapmak mutluluğuna erişebildik. Çok şükür, bu emekliliğimize kadar devam etti".

Eindhoven' da tatlı bir yaz akşamı. Birkaç üniversite öğrencisi bir pub'in önünde toplanmışız, sohbet ediyoruz. Karşıdaki İtalyan lokantası son müşterisini uğurlamakla meşgul. Lokantanın içinden halinden yorgun olduğu anlaşılan genç bir delikanlı çıkıyor. Önce dikkatli dikkatli sağa sola bakıyor, sonra göz göze geliyoruz. Kısa bir tereddütten sonra bana doğru yönelerek, "Türk müsünüz?" diye soruyor. Evet diyerek elimi uzatıyorum. Tanışma faslından sonra delikanlı "ben kaçacağım. Ne yapayım? İtalyan lokantasında bulaşık yıkıyorum.". Kısa bir sohbetten sonra delikanlı yanımdan "haydi eyvallah" diyerek ayrılıyor.

Yıllar sonra Eindhoven Üniversitesinden mezun olmuşum. Diploma töreninden eş, dost çıkmışız, kent merkezine doğru yürüyoruz. Amacımız, hep beraber yemek yiyeceğimiz güzel bir lokanta bulmak. Yeni açılmış pırıl pırıl bir İtalyan lokantası dikkatimizi çekiyor. İçerisi oldukça kalabalık. Lokantanın sahibi bizden önce içeriye giren bir kaç kişiyi ağırlamakla meşgul. Sağa sola İtalyanca ve Hollandaca emirler yağdırarak müşterilerine yer ayarlıyor. Sonra İtalyanca şarkılar mırıldanarak bizi karşılamaya geliyor. Yüzüne dikkatlice bakınca restoran sahibinin 3-4 yıl önce karşılaştığım delikanlı olduğunu fark ediyorum. Kendisine Türkçe olarak: "Sizle daha önce karşılaşmıştık" diyorum. Kısa bir duraklamadan sonra, İtalyanca konuşur gibi "Eeevet eeevet naasılısınız" diyerek kollarını açarak bizi hararetle karşılıyor. Merakla soruyorum:

“Nereden nereye böyle?”. Kulağıma doğru eğilerek düzgün bir Türkçeyle, İtalyan lokantasında çalışırken hem İtalyancayı hem lokanta işletmeciliğini öğrendiğini, daha sonra bir yolunu bularak çalışma iznini kopardığını söylüyor. İşleri gayet iyiymiş. Yemeklerini gerçekten çok lezzetli buluyoruz. Lokantadan ayrılırken arkamızdan İtalyanca konuşur gibi sesleniyor: “Güülle güülle, yine geelin”.

Bir insanın isterse çalışarak başarıya ulaşabileceğini gösteren bu kanıtlara birde kendimden örnek vereyim. Yıllardan 1973. Kendime bir staj ayarlamak için Türkiye’den trene atlamış ve Eindhoven’ a varmışım. İstasyonda soruyorum: “ Philips nerede acaba”. Karşımdaki bayan gülererek: “Philips? Philips her yerde”. Ben ise ısrarla: “Personel işlerine bakan bir yer filan yok mu?”. Oradan geçmekte olan orta yaşlı bir adam aramıza girerek: “Siz Willemstraat 20 ye gidiniz. Buradan yürüyerek 10 dakikada oraya varırsınız”.

Kapıdan içeri girince danışmaya doğru yürüyerek staj işlerine bakan şahısla görüşmek istediğimi söylüyorum. Karşıma genç bir adam çıkıyor. “Ne istemiştiniz?”. “Ben Philips’de staj yapmak istiyorum. Acaba staj yapacak öğrenciden aradığınız koşullar nelerdir?”. Karşımdaki adam başını sallayarak: “Hayır, hayır. Buradan değil, Türkiye’den staj için başvuracaksınız”. Ben itiraz ediyorum. “Siz durmuş bana Türkiye’den başvuruyorsunuz. Görmeden ve sadece kâğıt üzerindeki verilere bakarak Türkiye’den öğrenci alacaksınız da karşınızda dipdiri duran ve kendine güvenen bir öğrenciyi reddedeceksiniz. Bu hiç akıllı bir iş değil. Beni isterseniz imtihan ediniz. İsteddiğiniz soruyu çekinmeden sorunuz. Ben iyi bir öğrenciyim ve kendime güveniyorum. Eğer beğenmezseniz o zaman beni almayın.”. Böyle bir yanıt beklemeyen şahıs kısa bir duraklamadan sonra, arkadaşlarına danışacağını ve iki saat sonra tekrar geri gelmemi söylüyor.

Bu sefer karşımda 5 kişi buluyorum. Hepsi merakla beni süzüyor. Ben kendimden emin

bir şekilde: “Evet baylar, bana istediğiniz soruyu sorabilirsiniz. Ben kendime güveniyorum” diyorum. Kısa bir konuşmadan sonra elime, 1974 yılında staj yapmam için gerekli davetiye mektubunu vererek beni uğurluyorlar.

Kendine bu güven nereden geliyordu diye sorabilirsiniz. Bu olaydan bir yıl kadar önce, Ankara Devlet Mühendislik Akademisinin Elektrik Bölümünde, henüz birinci sınıf öğrencisiydim. İleride elektronik mühendisi olacağım diyerek belki de biraz böbürleniyordum. Bir sohbet sırasında devlet dairesinde çalışan tanıdığım bir şahıs bana “Mehmet, biz elektronik mühendisi alacaksak senin okuldan mezun olanları tercih etmiyoruz” demişti. Doğrusu çok bozulmuştum. Biraz da kızarak: “Peki, kimi tercih ediyorsunuz?”. “Sen elektrik mühendisliği eğitimi görüyorsun. Biz ise zayıf akım, yani elektronik mühendisi arıyoruz. O yüzden Orta Doğu Teknik Üniversitesini tercih ediyoruz” . Ben de kızarak “ben de o üniversitede ne kadar elektronik dersi veriliyorsa gider hepsini alırım” demiştim. Gerçekten de, ikinci sınıfa başladığım zaman kendi derslerimin yanında Orta Doğu Teknik Üniversitesinin üçüncü sınıfında okutulan elektronik derslerinin hepsini izlemiştim. İşte Philips’i ziyaret ettiğim zaman bende bu bilgi birikimi vardı. Bu staj, daha sonra bana Eindhoven Teknik Üniversitesinde okuma fırsatı yaratmıştı.

Dikkat ederseniz, bu 3 örneğin paylaştığı 3 ortak süreç var. Önce durum değerlendirmesi yapacaksınız. Sonra ne olmak istediğinize karar vereceksiniz ve hedefinize ulaşmak için izleyeceğiniz yolu bir mühendis gibi tayin edeceksiniz. Daha sonra, kendinize güvenerek ve bütün güçlüklerin üstüne azimle giderek istediğiniz kişi olacaksınız. Kısacası yönteminiz sadece “neydim, nasıl, ne oldum” olacak. Hayırlısıyla tabii.

15 Ocak 2006, Enschede

© 2006 Mehmet Akşit. Ancak ticari olmamak ve kaynak göstermek koşulu ile kullanılabilir.